

THORILD, THOMAS

Svar på högmåls-frågan, angående en ny mynt-författning. =Anon.=
Stockholm, tryckt hos Anders Zetterberg, 1792.

1792

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

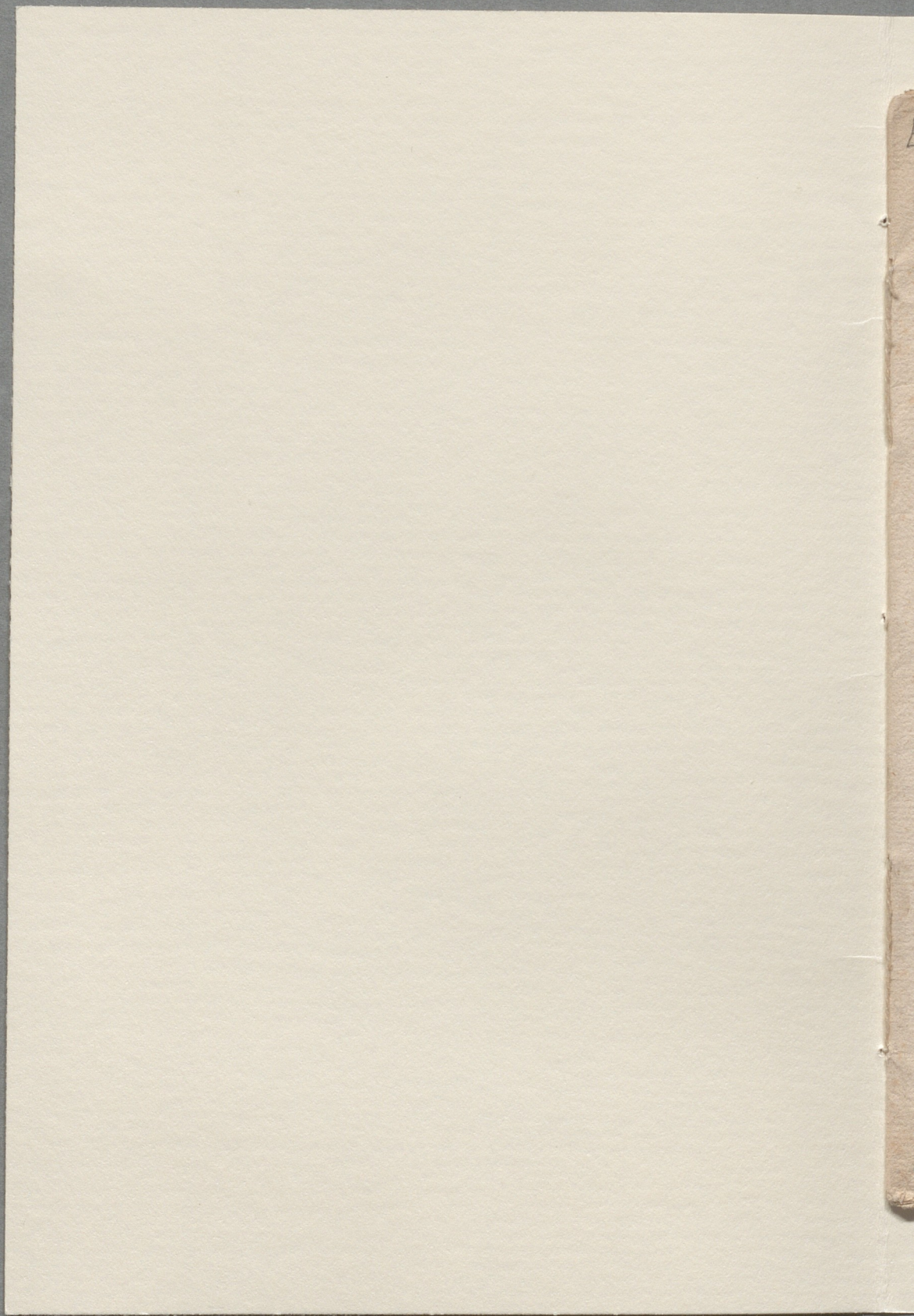
THORILD, T.

Ex. A.

Dr Paul
Polih chae
Baekhoi
(Bu)

1700-1829

1792

Ex. A

Polit. ekon.
Bankvar.

(No. 1)

1792

S V A R

PÅ

HÖGMÅLS-FRÅGAN,

ANGÅENDE

EN NY MYNT-FÖRFATTNING.

[Thomas Thonild]

STOCKHOLM,

Tryckt hos ANDERS ZETTERBERG, 1792.

2 . *Af desse grunder slutar jag, at intet annat kan
såsom Mynt anses eller, utan et lands fördert, blifva
för sådant gällande, som ej har verkeligt värde innom
sig, eller den opinion för sig, at det dermed kan för-
bytas. Af sådan natur äro BANQVENS Sedlar, så lån-
ge de med redbart kunna inlösas; men Riksgålds-Sed-
larna emottagas med mer eller mindre agio, efter som
Allmänheten tror, at de förr eller senare kunna inlö-
sas, det är, indragas och mot verkeligt Mynt för-
svinna. Man kan derföre äfven så litet tvinga neder
agio, dem och Mynt emellan, som man kan tvinga en
Varn- eller Egendoms-Innehafvare at för dem sälja sin
vara.*

Anonymen i Dagligt Allehanda
den 11 November 1791.

Det är visserligen en Högmåls fråga:
*hur man skal få papper förvandladt til
silfver?* Svaren *J Vise* i Landena! J, som
känner *Alchemiens* djupa hemligheter! Dock,
jag ser af min Herres *procedure*, at denna
rara konst i närvarande ämne icke behöf-
ves. Vålan då! *Ådelsinnade* i detta land!
Stån up! Talen redeliga! Och gifven prof
af FÖRSTÅND och MEDBORGELIGA
TÄNKESÄTT. Är icke det min Her-
res mening?

Jag är bestört, och kan hånda hvar
ådelsinnad är det, at låsa min Herres be-
skrifning om Rikets närvarande tillstånd och
Finance-verk. Hans Kongl. Maj:st, vår
allernådigste Konung behagade, vid 1786
års Riksdag, hugna de då församlade Stån-
der

der med den glädjefullaste beskrifning öfver Rikets florerande tillstånd, och uti Sitt nådiga Afkeds-Tal til Ständerna den 23 Junii samma år, såsom et bevis ej mindre af detta välstånd, än af sin nådiga omvårdnad och Faderliga huldhet, allernådigst återgifva det fjerde året af den bevilling, som Ständerna då åtog sig; hvilket tyckes göra sannolikt, at min Herres framgifna målning torde vara öfverdrifven. Det är väl sant, at et Krig efter nämnde tid olyckligtvis inträffat, hvilket, ehuru feger-och åro-rikt, förmodeligen vållat någon förändring uti Rikets penninge-verk och förorsakat Riksgälds sedlars, Utrednings Commissions Obligationers samt Krigs Commissariatets Credit sedlars utgifvande jämte det nuvarande ansefligen förhögda varupris; men icke är det troligt, at Riket derigenom kan vara försatt uti sådant trångmål, at de af min Herre projecterade våldsamma medel skulle behövas?

Salus publica, lex summa! Ja, min Herre, så borde det vist vara; men man har, på de flåsta ställen, knapt skenet deraf.
Den-

Denna regel, så enligt med naturen och den eviga rättvisan, är den säkra grund, på hvilken all borgelig Lag bör hvila; den är det enda måhl, dit all politisk författning bör syfta. *Salus privata innesattas uti Salus publica;* men icke tvertom. Se erfarenheten uti andra Stater. Et slag af Naturens hand, et *missväxt-år* — och de äro på brädden af sin undergång! eller et *Krig!* Jag ryser — och min tanke förlorar sig i detta eviga eländets afgrund!

Agio! Mot hvem ifrar ni så blindt? *Agio* är et ondt! det borde ej vara! Ja, ni har rätt; men detta onda är en nödvändig följd af *föregående oredor*. Gå til *grund* af alt; Sök den up, och låt den blifva målet för eder och allas harm och förbannelse! — Det närvarande öfverklagade *Agio* är, i anseende til ställningen och et förhögt varupris, i min tanka et ganska billigt ocker, så vida ingen är skyldig at låta skada sig. Härmed vil jag likväl icke billiga vingleriet och et orättvist ockrande; Men hvar och en förnuftig människja finner, at något *Agio* måste va-

ra emellan *verkeligt mynt* och credit sedlar; och uti alla riken och i alla tider har ju agio uppkommit, få snart credit sedlar blifvit gängse; det år ock icke eller öfver detta *Agio egenteligen*, som man i almånhet klaggar, utan det år fast mer brift på finårre skiljemynt eller Koppar flantar, som gör hinder i handel och vandel. Jag år ingen projectmakare, ån mindre vil jag vara en *falsk klåpare*. *Man bör gå til roten*. Måtte man öppna ögonen! Olyckliga tider! Hvar åro de *ddelsinnade*? Hvar åro de *vise*?

Banquen! den år icke annat än et fåkert förvaringsrum för de Medborgare, hvilkas handel eller annan rörelse fordrar, at för vighetens skull nyttja Banquens sedlar i stället för desse medborgares egit silfver, som i Banquen deponeras. Det silfver som ligger i Banquen, myntadt eller ommyntadt, tilhörer således icke Banquen, utan dem som innehafva Banquens sedlar eller depositions betyg. At nu, efter ert project, lägga beslag på det silfver, som förvaras i Banquen, at instålla Bankomyntet och hindra de medborgare, som innehafva Banquo sedlar, at lyfta sitt egit

egit silfver; det vore icke mindre våld, än at sequestrera andre medborgares silfver uti deras egna gömmor, eller at tvinga dem at emot credit sedlar bortbyta sina silfverskedar och skospånnen.

Håremot kan icke invändas, at credit-sedlar göra samma gagn, som verkligt mynt, såvida min Herre hvarken vil eller kan skaffa mig hvarken hos utlåningen eller egne medborgare de varor, jag behöfver, til det pris, som existerade på dessa varor för trenne år tillbaka.

Et rike, såsom handlande med policerade lånder, utan annat mynt än stämplade pappers sedlar, har icke existerat och kan icke ens i tankan föreställas. Et sådant rike skulle snart förvandlas til en tartarisk ödemark, hvars inbyggare skulle likna *Hottentotter* och *Froquesare*, hvilkas mynt ändå består i glänsande snäckskal eller gyldene fogelfjedar.

Min Herre har ganska lättfinnigt förbigått, hvad verkan Bankomyntets inhibition skulle medföra på Växel-Courfen;

men då det ännu är i friskt minne, huru åren 1763 och 64, sedan flere millioner Dalrar i småsedlar blifvit utgifne, som Banquen ej kunde inlösa, kursen rasade ända til 108 mark och alla varor stego til förskräckelig dyrhet; så är ju ingen tvifvel, at ju samma orsaker *nu* skulle medföra samma verkan.

Quitta gäld mot gäld! Alt hvad ni här anförer, är et radoterie utan like. Om jag af min Herre har en fordran på Et hundrade Riksdaler Specie; hvad har Riksgälds Contoiret eller Kronan at göra med vår enskilda liquidation? eller hur kan frågan om vår privata räkning inblandas med frågan om Riksgälds Contoirets liquidation med Rikets medborgare? Enligt Riksgälds sedlarnas trykta innehåll har innehafvaren deraf infatt en viss summa, som han dåstades har at återbekomma; Således, och i fall Riksgälds Contoiret ock vore skyldigt til min Herre Et hundrade Riksdaler; så följer ingalunda deraf, at min Herre hos mig åger någon fordran. Men at quitta gäld emot gäld, det beskriver

ver Lagen i 4 Cap. 7 §. Utföknings Balken sålunda tilgå, at om jag åger en oftridig fordran hos min Herre, och min Herre deremot innehafver en lika stor och lika oftridig fordran hos mig sjelf, då skola vi quitta våra fordringar emot hvarandra; men icke får A quitta sin skuld hos B med en annan fordran hos C; hvartil äfven kommer, at som i alla fall Riksgälds Contoirets Obligationer endast liquideras och inlöfas genom årliga bevillningen; så följer af sig sjelf, at min Herres fordran i Riksgälds Contoiret är af hel annan art och beskaffenhet, än min privata fordran hos min Herre; för hvilken jag, i brist af betalning, kan min Herre byfatta.

För öfrigt är det en gammal regel i Lagboken at *man söker man*, och at i följe deraf min Herre liquiderar med mig om min enskilda fordran, och at vi bägge, *hvar för sig*, liquidere med Riksgälds Contoiret derigenom, at vi litet efter hand, *genom våra Contributioner*, quitta våre i Riksgälds-Contoiret ägande fordringar.

Min Herre, likfom jag, lär icke vara Ledamot i Riksgålds-Contoiret; och vi låra fåledes bågge vara lika okunnoge om, huru stor summa, som af Riksgålds-Contoirets Sedlar redan kunna vara *dådade*. Önkeligt vore at Riksgålds-Contoiret ville genom någon *Tryckt uträkning* hugna almånheten med berättelse om beloppet af sådane *dådade* Sedlar. Jmedlertid och då jag med min Herre icke vill tvifla derom at få skjedt, och det följagteligen år ännu mera hopp at efter återvunnen fred Riksgålds-Contoiret hådanefter kan inlösa och döda ännu större summor årligen; få försvinna ju Riksgålds-Sedlarne af sig sjelfve. Hvarföre behöfvas då de farliga medel, som min Herre föreflagit?

Anonymen i Dagligt Allehanda, skrifer som en man af *förstånd* och *erfarenhet*. Ni, min Herre, hvarken har eller kan vederlägga honom; ty hans *raisonnement* år hvar förnuftig människjas. Känner ni någon fåkrare och ådlare våg at öfvertyga och röra människjosjälen, än genom *Förstånd* och *Sällhet*? — Om en Regering

ring eller min Herre sjelf skulle fåga, at *Papper är Mynt*, och om Köpmån, Lefveratörer och Embetsmån taga eller måste taga Obligationer i stället för redbart Mynt; så följer ju ej deraf, at papperet *verkeligen är mynt*; icke eller är någon annan förbunden til samma *tro*, utan få vidt han *vill*, och få vidt han kan använda det til sina contributioner. Ingen *Stämpel*, ingen *santion* hjälper. — Har man *intet* at fordra, då man har någons Obligation? kan man åga någons Obligation, utan at hafva at fordra? och ger väl någon klok människja Obligation til någon utan at hafva fått valuta? och nu kan min Herre sjelf få väl som hvar förnuftig människja, lätt göra tillämpningen här af til Riksgålds-Sedlarne, hvilka, i brist af *mynt* eller contante penningar, äro utgifne af Kronan både såsom lön åt Embetsmån och såsom betalning åt Lefveratörer; i båda fallen har Kronan fått valuta, och följjagteligen är Kronan i båda fall den ende Debitor; derföre äro ock Riksgålds-Sedlerne *rena Obligationer* både i sin natur och efter sit tryckta innehåll. Nu är *bevillningen* Medborgares skuld til Kronan; då *quittar man skuld mot*

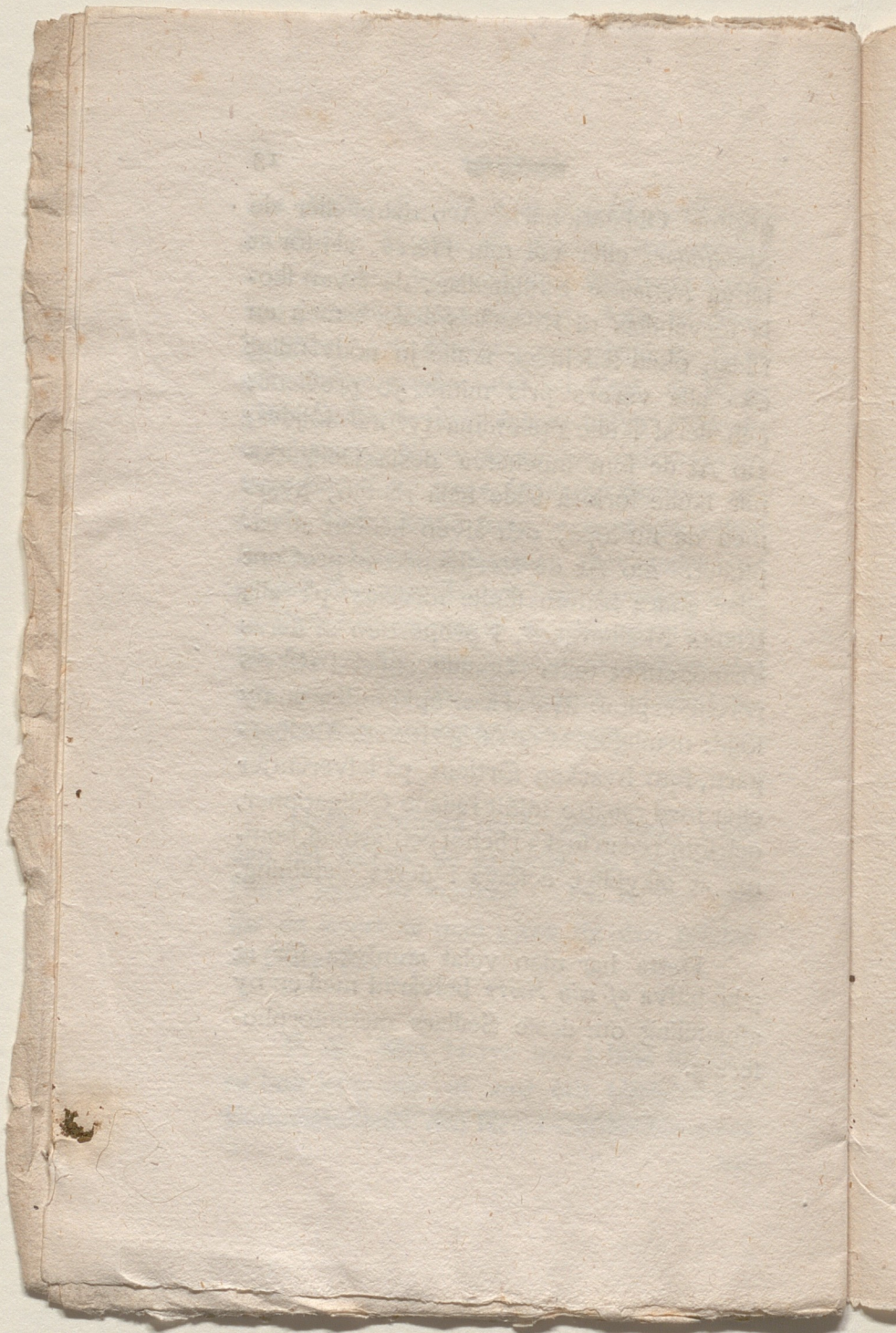
mot skuld. Nu är Kriget orfaken till denna skuld; således då det nu har upphört och då man årligen quittar skuld mot skuld; skal ju nödvändigt Kronans skuld till Medborgare, och Medborgares skuld till Kronan årligen minska, det vil säga, at Riksgälds-Sedlarna skola årligen blifva sällsyntare, summan årligen förminskas, och denna extraoräinaira och dryga bevillning anteligen uphöra. Och denna rena och enkla calcul har min Herre ej kunnat eller velat begripa? Om min Herre hade behagat at föra sig dessa fanningar till minnes; så hade Ni sparat Er den mödan at skrifva prat och oss at låfa det, at förlora tid och penningar utan den aldraminsta nytta.

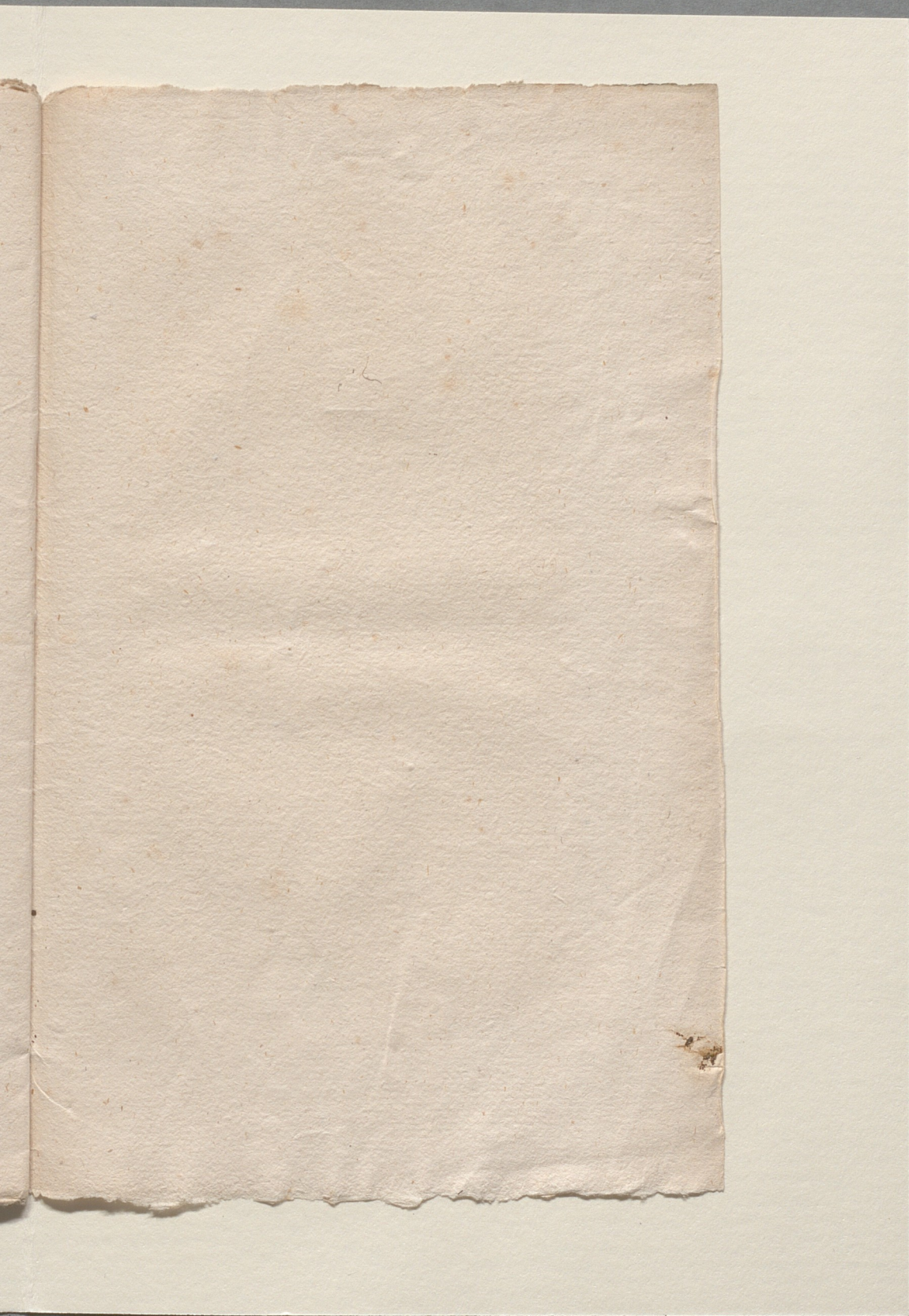
Detta anförda torde vara nog, emedan det störtar de grunder, på hvilka min Herre bygt sit korthus. Och Ni bör anse för en heder at man gjort sig den mödan at svara Er.

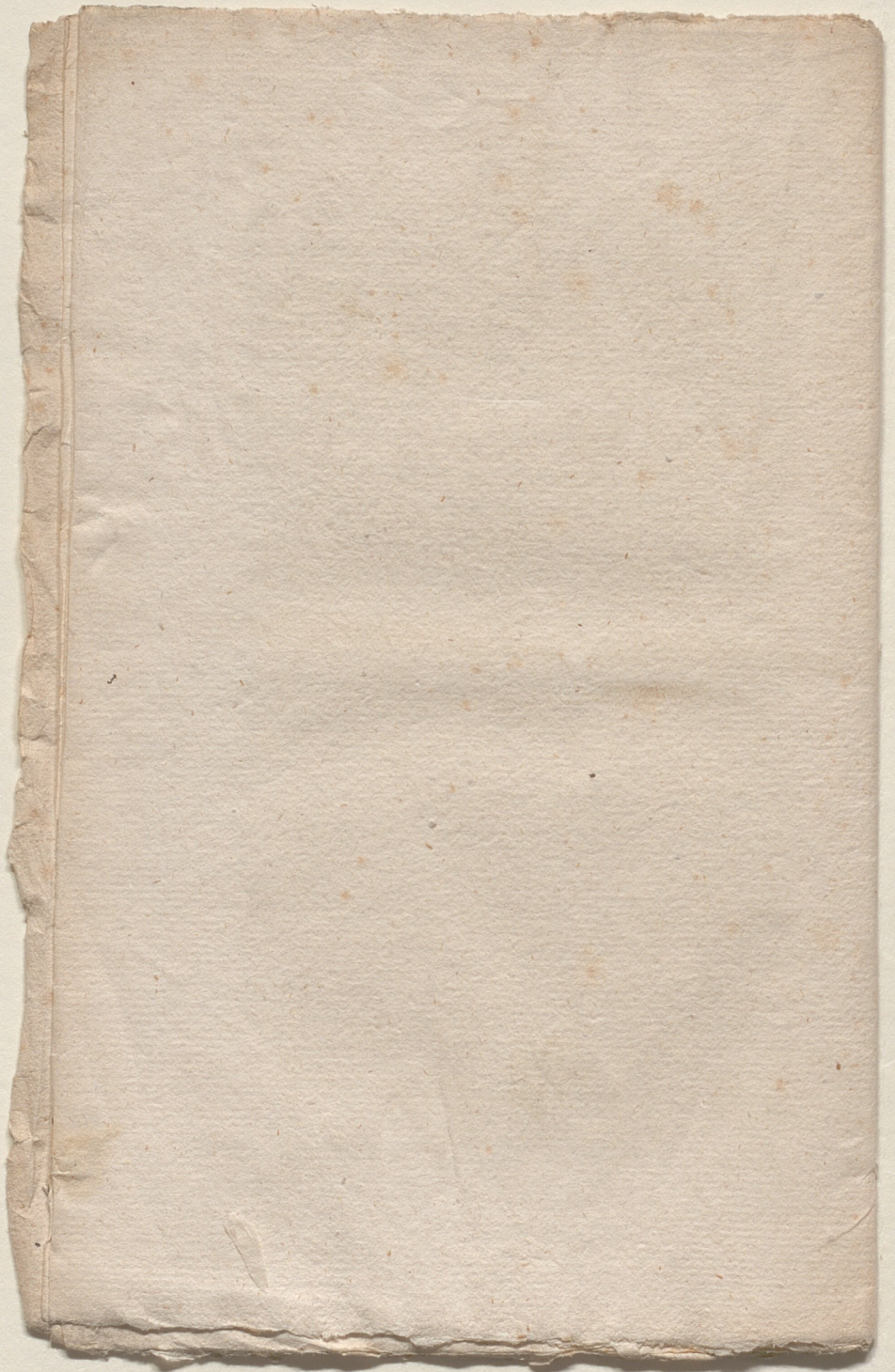
P. S. Min Herre har i hela sin dyra bok icke talt et ord om Utrednings-Commisfionens och Krigs-Commisariatets
ut-

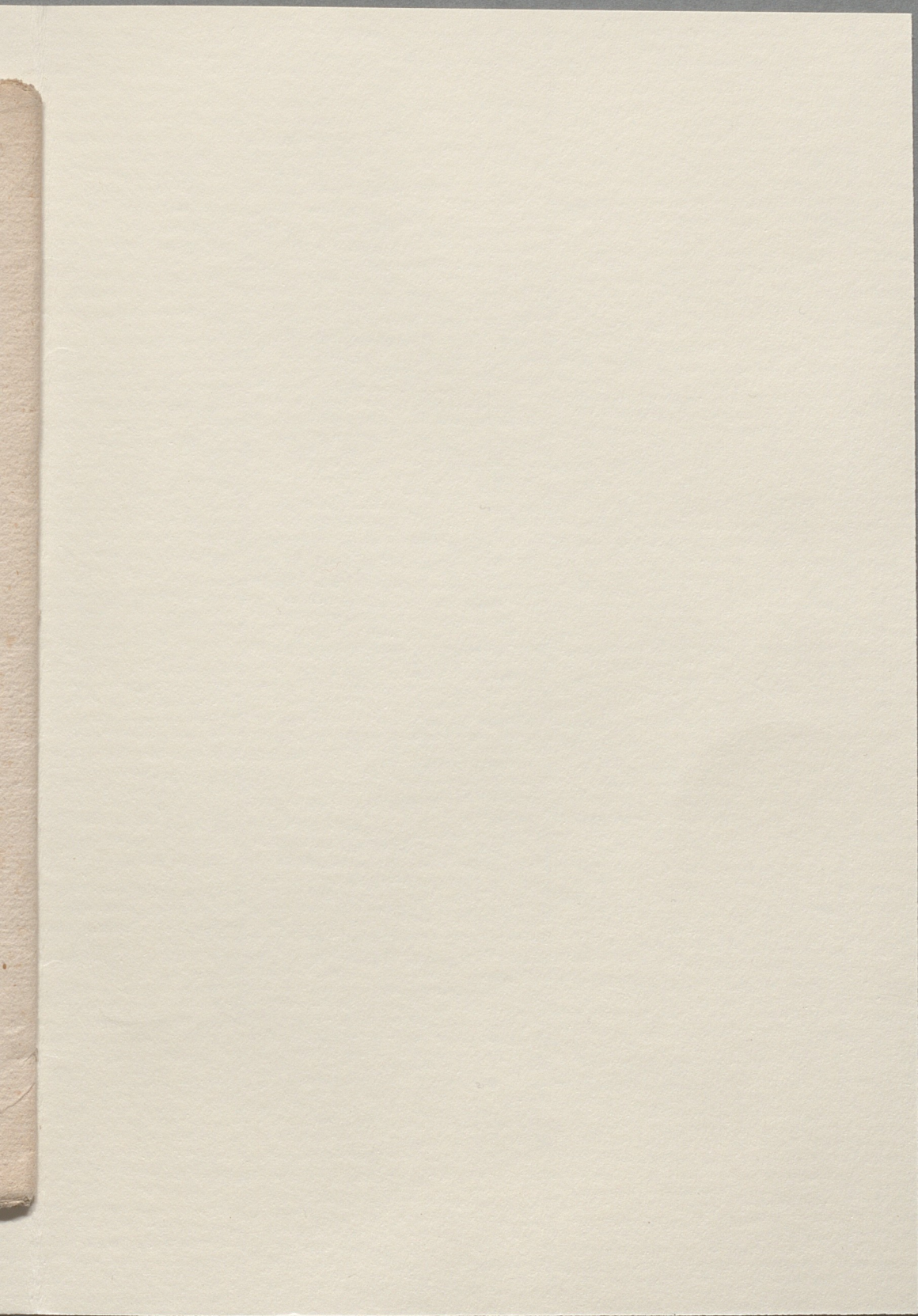
utgifne Obligationer. Äro icke eller de *Skuldfedlar*? eller vill min Herre, at, för at blifva *Nationens* Skuldfedlar, de äfven skola förvandlas til Riksgälds-fedlar? men en sådan ökad fedelstäck skulle ju nödvändigt öka alla varors pris minst 50 proCent; och deraf skulle upkomma tvänne följder: 1:o At de som innehafva desä Obligationer skulle förlora både hela räntan, hvarmed de nu löpa, och äfven hälften af capitalet. 2:o At de återstående 50 proCent eller andra hälften skulle fördelas på alla Rikets Medborgare, i proportion af deras förmögenhet eller ägande andel i Rikets rörelse-capital; hvaraf åter uppkommer en ny följd: nämligen at de öfrige Rikets Medborgare, som hvarken förtjent på lefverantier eller med rabatte inlöft sådane Obligationer, och som redan sucka i behof och armod, komma at oskyldigt deltaga i deras betalning.

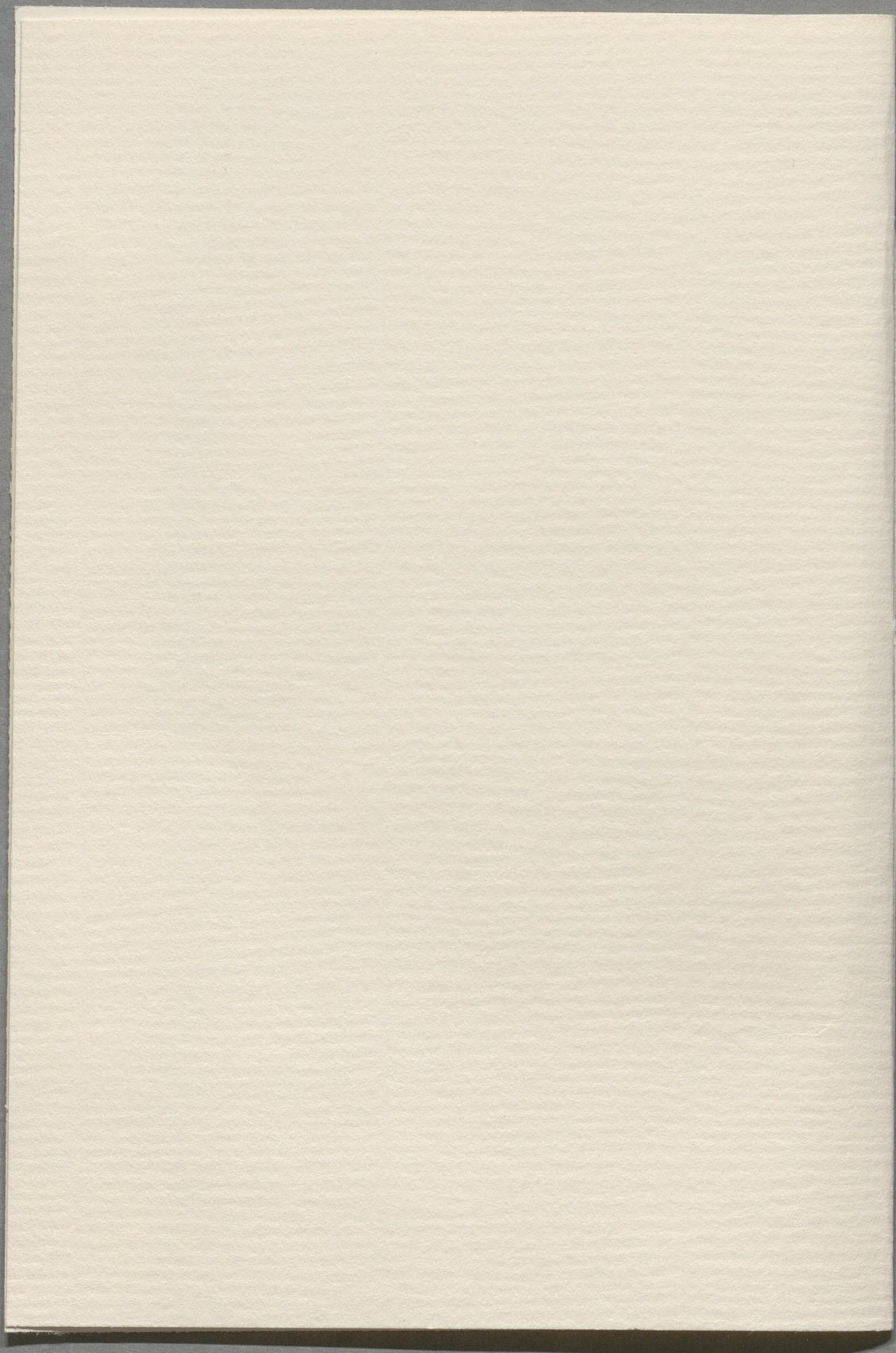
Detta har man velat anmärka för at icke blifva af *min Herre* besvärat med en ny afhandling om desse Sedlars metamorphosing.

www.books2ebooks.eu